

MVCRX029OS9J

prvotní identifikátor

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26, 148 01 Praha 414

Č. j.: MV- 15257-1/PO-OKR-2015

Počet listů: 13

Z P R Á V A

**o činnosti Hasičského záchranného sboru ČR na úseku preventivně výchovné činnosti
za rok 2014**

Praha 2015

Zpráva o činnosti HZS ČR na úseku preventivně výchovné činnosti (dále jen „PVČ“) za rok 2014 je zpracována ve smyslu Pokynu č. 8/2011 k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky.

Vyhodnocení realizace PVČ u MV-GŘ HZS ČR a jednotlivých HZS krajů je zpracováno na základě podkladů od jednotlivých koordinátorů PVČ HZS krajů a celostátního koordinátora PVČ.

V roce 2014 probíhala realizace PVČ ve dvou úrovních:

- systematické/pravidelné vzdělávání,
- projekty PVČ.

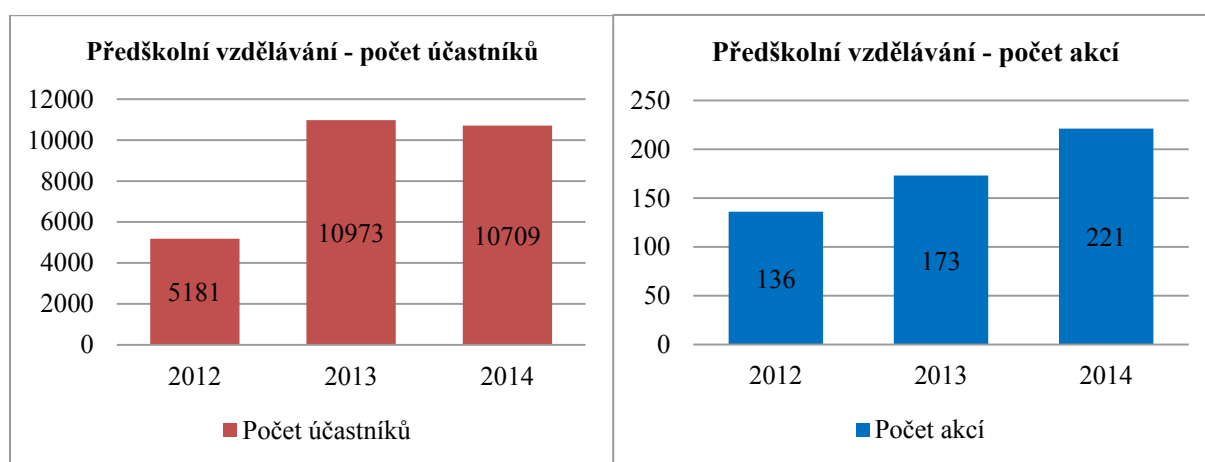
Pravidelné a systémové vzdělávání obyvatelstva

Vzdělávání dětí a mládeže

Tato forma je zásadní a HZS ČR ji považuje za základní pilíř celé přípravy obyvatelstva.

Předškolní vzdělávání

V roce 2014 HZS ČR pokračoval v dobře rozvinuté spolupráci s mateřskými školami. Základem přípravy, která probíhá dle platných vzdělávacích dokumentů, je seznámení dětí se základy bezpečného chování. Této aktivitě se věnovalo 12 HZS krajů a v roce 2014 bylo celkem proškoleny 221 **mateřských škol s 10 709 žáky**. Ve velkém vzdělávacím cyklu pokračuje HZS hl. m. Prahy, který je od roku 2013 zapojen do akce zaměřené na přípravu dětí z mateřských škol, probíhající pod záštitou Magistrátu hl. m. Prahy. V rámci této akce proškolili v roce 2014 celkem 3520 dětí.

Základní vzdělávání

Od roku 2013 probíhá výuka tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (dále jen „OČMU“) dle aktualizovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Aby se ověřily výsledky těchto úprav a jejich začlenění do výuky, byla navázána úzká spolupráce s Českou školní inspekcí. S jejich představiteli byla dohodnuta spolupráce na tvorbě inspekčního šetření, které bude probíhat ve třech fázích:

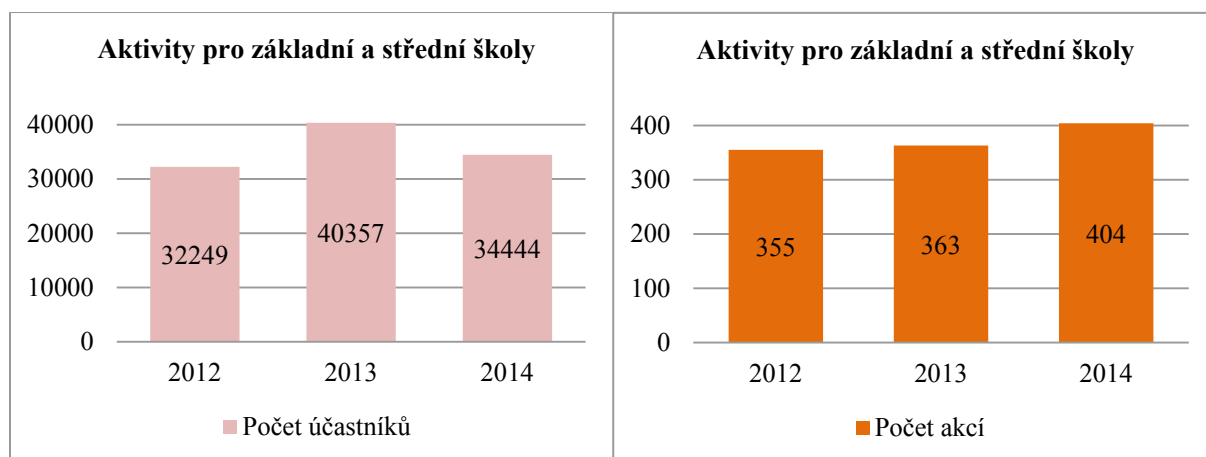
1. elektronické šetření (dotazníky na ředitele škol),
2. tematické šetření na vzorku škol,
3. začlenění tematiky do běžné inspekční činnosti.

V roce 2014 byly zpracovány podklady pro všechny výše uvedené fáze, které se budou v roce 2015 doladovat a upřesňovat. Ke spolupráci na všech fázích byli přizváni zástupci Ministerstva obrany za oblast přípravy občanů k obraně státu.

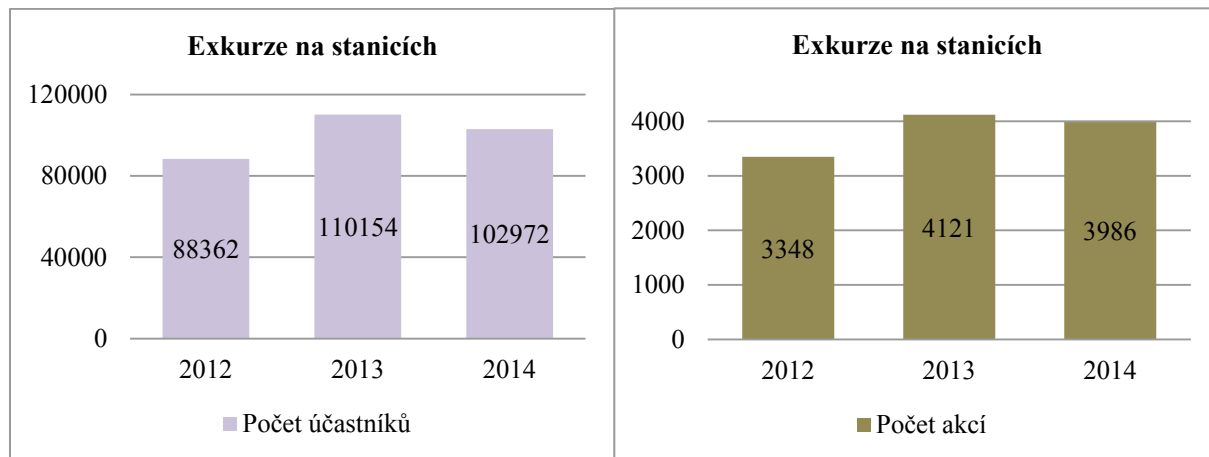
Střední vzdělávání

MV-GŘ HZS ČR v roce 2014 pokračovalo ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) na možnostech revize rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání. Na základě zjištěných skutečností (revize těchto programů je předběžně plánována od roku 2017) byla práce na samotných rámcových vzdělávacích programech pozastavena, ale byla zahájena práce na metodických materiálech pro učitele středních škol a gymnázií pro stávající rámcové vzdělávací programy.

HZS krajů pokračovaly v podpoře vzdělávání v mateřských, základních a středních školách, zejména formou doplňkových akcí a besed, které dále pomáhají rozvoji vzdělávání v této oblasti. V roce 2014 tak proběhlo po celé ČR **404 akcí, kterých se účastnilo 34 444 žáků.**

Školy si velmi oblíbily i možnosti exkurzí na stanicích HZS krajů, kde se prakticky seznamují s konkrétními činnostmi HZS ČR. V rámci exkurze účastníci vedle představení techniky obdrží informace o prevenci a sebeochraně při mimořádných událostech. V roce 2014 se těchto exkurzí účastnilo 102 972 žáků.

Příprava učitelů

Vzhledem k potřebě adekvátně připravených učitelů k výuce tematiky OČMU se HZS ČR aktivně zapojuje do přípravy této skupiny. V roce 2014 to byl jeden z hlavních úkolů. Příprava učitelů probíhá ve dvou úrovních:

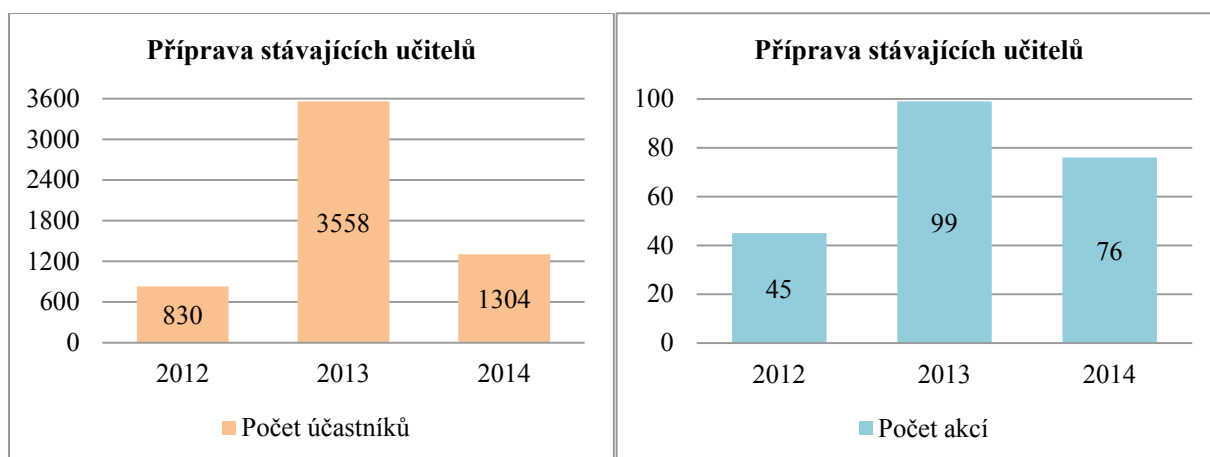
- příprava stávajících učitelů,
- příprava budoucích učitelů.

Příprava stávajících učitelů

V roce 2014 se HZS ČR zaměřil na vzdělávací aktivity věnované přípravě stávajících učitelů. Kurzy pro ně byly realizovány především dle akreditovaných programů, které si nechalo MV-GŘ HZS ČR v roce 2013 akreditovat u MŠMT. Kurzy jsou zařazeny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Obsahově jsou zaměřeny zejména prakticky (formy, metody práce, pomůcky, příklady dobré praxe), což účastníci oceňují nejvíce.

Kromě těchto kurzů pokračovala také spolupráce s Národním institutem pro další vzdělávání (dále jen „NIDV“).

V roce 2014 bylo celkově proškoleno **1304 učitelů v 76 kurzech**, což je oproti roku 2013 určitý pokles. Vysoký počet proškolených učitelů v roce 2013 je dán především organizací plošných školení v gesci MŠMT (HZS ČR působil lektorsky), která reagovala na platnost aktualizovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Nově akreditované vzdělávací kurzy HZS ČR se setkávají u pedagogů s pozitivním ohlasem, což dokazují výsledky dotazníkového šetření, které v rámci kurzů vyplňovali účastníci.

Z výsledků vyplývá:

Osobní souhrnné zhodnocení akce:				
1	2	3	4	5
82,4 %	16,2 %	0,35 %	0,35 %	0,7 %

Odborná úroveň lektora:				
1	2	3	4	5
89,09 %	9,86 %	-	0,35 %	0,70 %

Přínos získaných poznatků pro moji praxi, profesní rozvoj:				
1	2	3	4	5
65,49 %	27,82 %	5,28 %	1,06 %	0,35 %

Příprava budoucích učitelů

Oproti roku 2013 se zvýšila i spolupráce na plnění usnesení vlády ČR č. 734/2011 k začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult. V roce 2014 začali s vysokými školami nově spolupracovat HZS Plzeňského kraje, HZS Královéhradeckého kraje a HZS Pardubického kraje. HZS ČR nadále podporuje výuku lektorskou činností v bakalářských a magisterských studijních programech, tvorbou vzdělávacích materiálů, vedením a oponováním bakalářských

a diplomových prací (viz tabulka Přehled aktivit HZS ČR vůči vysokým školám připravujícím budoucí učitele).

Přehled aktivit HZS ČR vůči vysokým školám připravujícím budoucí učitele

	Škola	Lektorská činnost	Tvorba materiálů	Vedení a oponentování prací
MV-GŘ HZS ČR	FTVS Univerzita Karlova v Praze	X	X	X
	České vysoké učení v Praze	X		X
	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně		X	
	Masarykova univerzita Brno		X	
HZS Moravskoslezského kraje	VŠB-TU Ostrava	X		X
	Slezská univerzita v Opavě	X		X
HZS Jihomoravského kraje	Univerzita obrany Brno	X		X
HZS Olomouckého kraje	Fakulta tělesné kultury Univerzita Palackého Olomouc	X	X	X
HZS hl. m. Prahy	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze	X		
HZS Jihočeského kraje	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	X		X
HZS Plzeňského kraje	Západočeské Univerzity v Plzni	X		
HZS Pardubického kraje	VOŠ Ministerstva obrany v Moravské Třebové	X		
	VOŠ Gustava Habrmana v České Třebové	X		
HZS Královéhradeckého kraje	Univerzita Jana Amose Komenského Praha	X		X

Příprava a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva

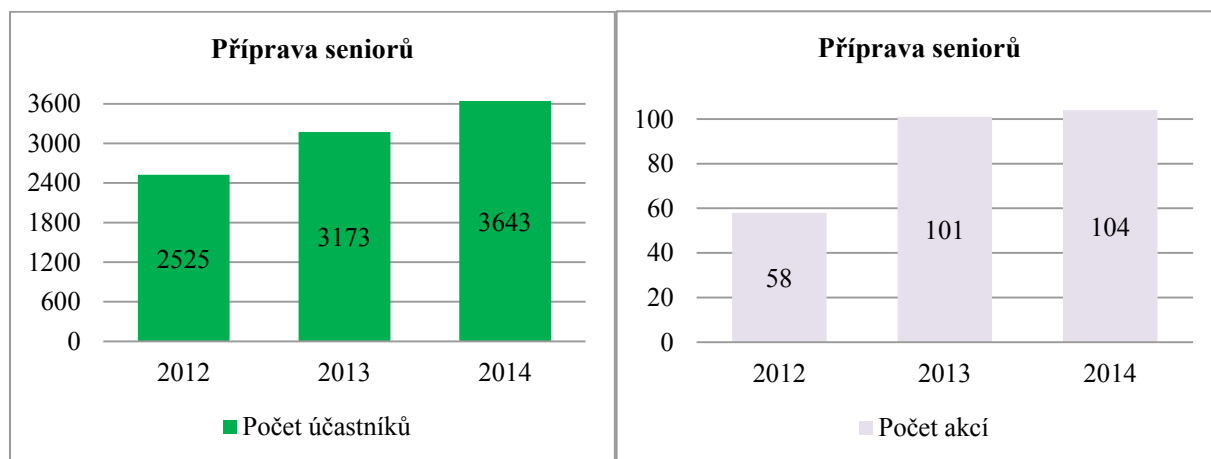
Jedním z hlavních úkolů roku 2014 byla příprava seniorů. Kromě toho se řada HZS krajů věnovala i přípravě handicapovaných osob.

Příprava seniorů na celostátní úrovni proběhla formou spolupráce s Nadací Charty 77, v rámci projektu „SENSEN - Senzační senioři“. V průběhu roku byly publikovány preventivně výchovné články z oblasti OČMU. Na tomto projektu se podíleli kromě MV-GŘ HZS ČR i koordinátoři HZS krajů.

Spolupráce s Nadací Charta 77 na projektu „SENSEN – Senzační senioři“ je plánována i v roce 2015. V rámci projektu bude ve vybraných krajích uskutečněna série akcí s názvem „Sportovní hry seniorů 2015“.

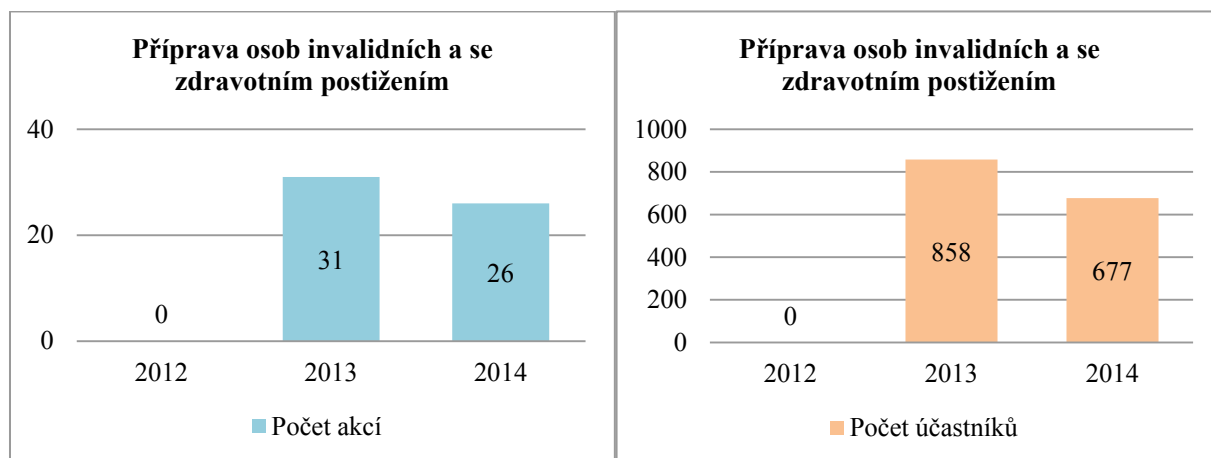
Mezi seniory je velmi oblíben týdně kalendář vytvořený Asociací „Záchranný kruh“, který navazuje na kalendář zpracovaný v roce 2014. Senioři opět seznamuje s otázkami bezpečnosti, úzce se vztahujícími k této cílové skupině (správné chování v případě vzniku požáru, jak se chovat v případě mimořádné události, ochrana před podvodníky apod.). Na tvorbě kalendáře spolupracovali příslušníci MV-GŘ HZS ČR, HZS Karlovarského kraje, HZS Středočeského kraje a HZS Plzeňského kraje.

Na krajích probíhala příprava seniorů zejména formou přednášek a besed prostřednictvím „senior akademií“, univerzit třetího věku nebo ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů. V roce 2014 tak proběhlo 104 aktivit, kterých se zúčastnilo **3643 osob**.

Příprava osob invalidních a zdravotně postižených probíhala ze strany HZS krajů nejčastěji formou besed a přednášek. Vzhledem k mnoha druhům zdravotního postižení je beseda s uvedenou skupinou vždy velmi specifická a předávané informace je třeba uzpůsobit druhu postižení. Přesto bylo v roce 2014 uskutečněno 26 akcí, kterých se zúčastnilo 667 osob. V roce 2014 také u HZS Olomouckého kraje v rámci projektu podpořeného Magistrátem města Olomouc, Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých a Tyfloservis o.p.s.,

byla vydána příručka psaná Braillovým písmem určená pro zrakově postižené osoby s názvem „Příručka pro zrakově postižené, mimořádné události“.

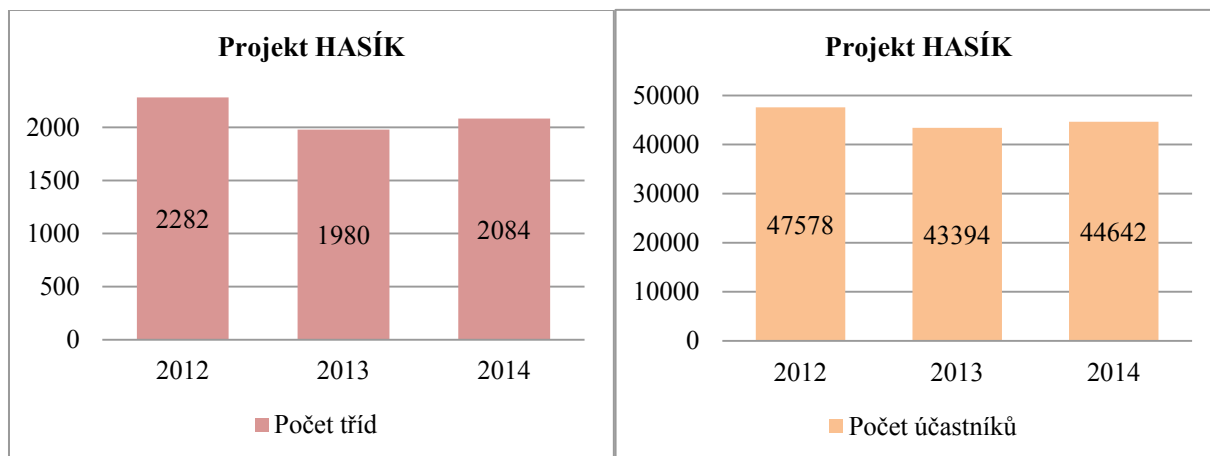
Pozn. Příprava uvedených skupin statisticky sledována až od roku 2013.

Doplňková forma vzdělávání (projekty PVČ)

Výchova a vzdělávání je ze strany HZS ČR podporována mnoha projekty. HZS krajů realizují vedle svých regionálních projektů i větší projekty, které jsou realizovány dvěma a více kraji. Jsou to:

Projekt „Záchranný kruh“ – v roce 2014 se vedle stávajících aktivit objevují nově mobilní aplikace pro tablety a mobilní telefony. Dále byl v roce 2014 připraven kalendář pro seniory uvedený výše. Ve spolupráci s HZS ČR a MŠMT byla zorganizována celonárodní interaktivní soutěž s názvem „Staň se záchranářem“. Podrobnější informace o soutěži jsou uvedeny v části „Soutěže“ tohoto dokumentu.

Projekt „HASÍK CZ“ v roce 2014 se již vedle žáků základních škol začínal plně věnovat i žákům středních škol. Pod vedením instruktorů Citadely Bruntál proběhla precizní příprava instruktorů na tuto vysoce náročnou cílovou skupinu. V roce 2014 se tak instruktorům povedlo navštívit 2084 tříd s 44 642 (z toho 40 tříd bylo ze středních škol).

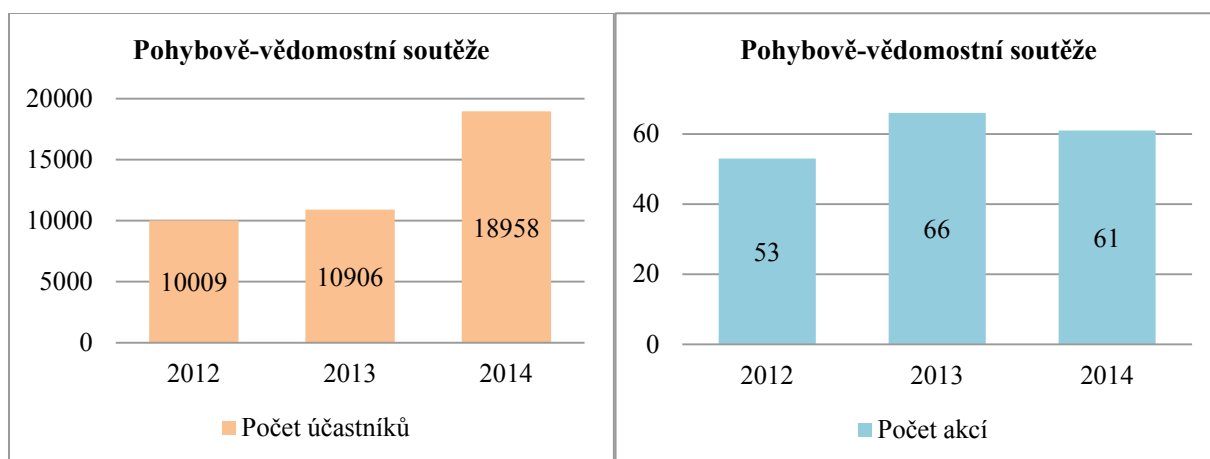

Soutěže

Na celorepublikové úrovni pořádalo MV-GŘ HZS ČR literární soutěž v rámci projektu „Dávají za nás ruku do ohně“ (vyhlášení vítězů proběhlo v září 2014), jejímž tématem bylo „Hasiči, jak je možná neznáte“.

Ve spolupráci s Asociací „Záchraný kruh“ a pod záštitou generálního ředitele HZS ČR proběhla celonárodní interaktivní hra na dětském webu Alík.cz s názvem „Staň se záchranářem“. Zúčastnilo se jí přes 767 tříd z prvního stupně základních škol a více jak 11 000 dětí z celé ČR. Na soutěži se podílely všechny HZS krajů. Vyhlášení soutěže proběhlo v červnu 2014 v ZOO Praha za účasti tisíce dětí.

V roce 2014 se zvýšil počet účastníků pohybově-vědomostních soutěží, které byly pořádány přímo jednotlivými HZS krajů, nebo byly HZS krajů spolupořadatelé těchto akcí. Pohybově-vědomostní soutěže jsou u dětí velmi oblíbené a slouží nejen k ověření jejich znalostí, ale jsou i výborným propagačním nástrojem HZS ČR. V roce 2014 se jich zúčastnilo **18 958** soutěžících. Takto vysoké číslo je však značně ovlivněno pořádáním interaktivní vědomostní soutěže „Staň se záchranářem“.

Informování občanů regionálními tiskovinami, rozhlasovými a televizními stanicemi

HZS ČR dle dlouholetých zkušeností realizuje především spolupráci s regionálními médii. Výjimkou nebyl ani rok 2014. Spolupráce s celostátními médii nebo přímo s veřejnoprávní televizí se zatím nedaří rozvinout. Oslovili jsme ČT :D, ale po úvodním jednání došlo ze strany televize k přerušení spolupráce.

Médiím bylo v roce 2014 poskytnuto 653 výchovných a vzdělávacích příspěvků, které se objevily v 58 radiových stanicích, 52 televizních stanicích a v 355 tištěných médiích.

MV-GŘ HZS ČR prostřednictvím IOO LB navázalo opětovnou spolupráci se školou Filmová akademie Miroslava Ondříčka, která vytvořila tři nové animované klipy zaměřené na požární ochranu s tématy: „Vzplanutí oleje“, „Požár počítače“, „Požár od cigarety“. Ve spolupráci se předpokládá pokračovat i v roce 2015.

Jednorázové akce pro veřejnost

Pro veřejnost se kromě výše uvedených aktivit pořádají další jednorázové akce, na kterých je veřejnost seznamována především s činností HZS ČR. Ze strany sekce PRE a CNP však již několik let usilujeme o to, aby tyto akce měly kromě propagačního i preventivně výchovný charakter. K tomu většina HZS krajů vlastní svůj mobilní stánek, kde se účastníci těchto akcí mohou seznámit se zásadami chování v případě vzniku mimořádné události. V roce 2014 proběhlo přes **300 velkých akcí, kterých se zúčastnilo 240 000 osob**. Mezi největší patří Výstava fotografií ke 150. výročí hasičů v Brně, Lego party v Kladně a akce typu „dny s IZS“, které se konaly v řadě dalších měst ČR.

Seminář 10 let tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v rámcových vzdělávacích programech.

Dne 5. listopadu 2014 proběhl v budově MV-GŘ HZS ČR slavnostní seminář, kterým si účastníci připomenuli 10 let od zavedení tematiky ochrana člověka za mimořádných událostí do platných vzdělávacích dokumentů tzv. rámcových vzdělávacích programů. Osmdesátí účastníkům z řad příslušníků HZS ČR a zástupcům dalších organizací, které se nejvíce zasloužili o zavádění této problematiky do vzdělávání (např. MŠMT, Ministerstvo obrany, vysoké školy připravující budoucí učitele atd.), byla z rukou generálního ředitele HZS ČR předána děkovaná plaketa za dlouhodobou spolupráci.

Financování PVČ

Do roku 2014 bylo financování PVČ u HZS krajů velmi rozdílné a odvíjelo se zejména od přístupu jednotlivých ředitelů HZS krajů k této problematice. V některých krajích byly na tyto činnosti prostředky uvolňovány a naopak v některých ne (např. HZS Jihočeského kraje 260 000 Kč, HZS hl. m. Prahy 6000 Kč). V mnoha případech byly potřebné finanční prostředky závislé i na schopnosti příslušníků zajistit potřebné finanční prostředky u jiných institucí. Tento přístup neumožňuje kontinuálně plánovat a začínat s realizací dlouhodobých projektů a někde dokonce ani pokrýt základní potřeby na realizaci preventivně výchovné činnosti v daném roce. Plnění zákonné povinnosti přípravy obyvatelstva je tak velice komplikováno. Z tohoto důvodu byly v roce 2014 z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR uvolněny prostředky na PVČ. Celkem tak kraje obdržely 651 000,- Kč, dle stanoveného klíče (počet obyvatel/počet obcí na kraji). Finanční prostředky byly HZS krajů vyčerpány beze zbytku, a to především na výrobu PVČ materiálů (magnetické tabule, pracovní brožury, kalendáře pro seniory apod.). Obdobné financování je plánováno i v roce 2015.

FINANCOVÁNÍ PVČ ZA ROK 2014	
Celková částka	2 661 028,- Kč
Z rozpočtů HZS krajů	1 183 576,- Kč
Z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR	651 000,- Kč
Mimorozpočtové financování*	826 452,- Kč

* Např. dotace od krajských úřadů, měst apod.

Závěr

a) Financování

Pro rok 2015 byl zvolen obdobný přístup k financování PVČ, tj. vyčleněn finanční objem 651 000 Kč do rozpočtů HZS krajů. K nalezení optimálního řešení systémového financování PVČ HZS krajů do budoucna probíhá v současné době jednání s finančním odborem MV-GŘ HZS ČR.

b) Systém PVČ

PVČ se od roku 2011, kdy vzešel v platnost Pokyn generálního ředitele HZS ČR k realizaci PVČ č. 8/2011, ve všech krajích rozběhla a začala díky práci koordinátorů PVČ systematicky fungovat. V některých případech však ještě docházelo k duplicitám a špatné komunikaci mezi jednotlivými odbory. Z tohoto důvodu byla navržena změna, která představuje vytvoření pracovních skupin PVČ (u MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů), kde budou zastoupeni příslušníci zainteresovaných odborů. Tato změna bude zahrnuta do nového Pokynu k PVČ, který bude platný v letošním roce.

c) Stávající problémy

V přípravě stávajících učitelů se nám konečně podařilo nalézt optimální formu jejich přípravy. Kurzy jsou zaměřeny na praktickou stránku výuky (metody práce, pomůcky, příklady dobré praxe). Ze strany některých služebních funkcionářů jsme se však setkali s kritikou a nepochopením, kdy trvali na tom, že bez znalosti teorie a všech zákonů nemohou učitelé tuto problematiku učit. Z ohlasů učitelů, které jsme získali vyhodnocením evaluačních dotazníků z kurzů, však vyplývá, že kurzy konečně splňují svůj účel, proto v nich v této podobě budeme nadále pokračovat.

Další z problémů, které jsme řešili společně ze sekci řízení lidských zdrojů MV-GŘ HZS ČR byla neochota služebních funkcionářů vysílat naše příslušníky na kurzy pořádané Ministerstvem vnitra nebo dalšími subjekty, ke zvýšení jejich odbornosti. Konkrétně se jednalo o uvolňování koordinátorů PVČ HZS krajů na výuku v rámci kurzu pedagogického minima, kterým získají základní penzum znalostí z pedagogiky, didaktiky a psychologie, což jim při přípravě obyvatelstva i učitelů značně napomáhá.

Ze strany služebních funkcionářů se dlouhodobě potýkáme s podceňováním PVČ, s jejím odsouváním na okraj zájmu, což značně komplikuje výkon činností (viz zmíněné problémy výše). PVČ je činnost, která je HZS ČR dána ze zákona, tudíž se k ní musí odpovídajícím způsobem přistupovat. Fungující PVČ napomáhá ve snižování vzniku mimořádných událostí,

proto není na místě tuto činnost podceňovat. Změnu ve vnímání PVČ u služebních funkcionářů považujeme za velkou výzvu do budoucna, která značně napomůže dalšímu rozvoji PVČ.

Přes všechny problémy lze konstatovat, že situace v realizaci PVČ se oproti minulým letům stabilizovala, určitým způsobem systematizovala a má kvalitativně i kvantitativně rostoucí charakter.